

תמורה ז

משה שווערד

1. רמב"ם יד החזקה - הלכות ברכות פרק א

(טו) כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן התינוקות מלמדין אותן הברכות כתיקונן ואף על פי שהן מברכין לבטלה בשעת לימוד הרי זה מותר ואין עונין אחריהן אמן והעונה אחריהן אמן לא יצא ידי חובתו:

2. ספר מנחת חינוך - מצוה ל - אות ח

[ח] ובש"ס ברכות ל"ג ע"א, כל המברך ברכה שאינה צריכה עובר בלא תעשה לא תשא, וכן הוא בר"מ פ"א מברכות הט"ו, ור"מ כאן פי"ב משבועות ה"ט, עיין ותראה ג"כ דלוקין על לאו זה. ולדידי צ"ע מאד על הש"ס ור"מ, דבהדיא מבואר שם בסנהדרין ובתמורה, דמוציא שם שמים לבטלה אף על עבירה אינו רק באזהרת עשה דאת ה' וגו', עי"ש, מבואר להדיא דאינו רק בעשה ולא בלאו דלא תשא, א"כ לאו זה דוקא אם הוא דרך שבועה אפילו על אמת כגון אבן שהיא אבן, א"כ במברך ברכה שאינה צריכה כיון דאינו נשבע רק דהוי לבטלה למה עובר בלא תעשה, והוה ליה להש"ס לומר דעובר בעשה דאת ה' וגו', אבל בלא תעשה מנלן, כיון דאם מוציא השם לבטלה אינו עובר רק בעשה, א"כ לא גרע ברכה שאינה צריכה ממוציא שם שמים לבטלה אפילו על דבר עבירה דאינו עובר באזהרה, עי"ש בסנהדרין. והנה דעת תוס' ראש השנה ל"ג ע"א ד"ה הא, דברכה שאינה צריכה אינה אלא דרבנן, א"כ נקט הש"ס דרך אסמכתא מלאו זה, אבל לדעת הר"מ דהוי דאורייתא איני יודע אמאי עובר בלאו, דהוא רק עשה, עיין מגן אברהם או"ח סי' רט"ו סק"ו. ועיין תוס' ראש השנה שם בתחילת דבריהם, כתבו דברכה שאינה צריכה עובר משום לא תשא וגם מאת ה' וגו', ואיני יודע אמאי יעבור על לא תשא, עי"ש סנהדרין ותמורה ותבין, ומדברי הר"מ [בהל' ברכות הנ"ל] נראה דלוקין על ברכה שאינה צריכה, וצ"ע:

3. שו"ת רע"א - קמא - סימן כה

ואף דלשיטת תוס' ברכה שא"צ קיל יותר מהזכרת שם לבטלה דהא ס"ל לתוס' דמברך ברכה שא"צ הוא רק איסור דרבנן, מ"מ להרמב"ם חמיר יותר, ואל תתמה, דהא חזינן דמברך ברכה שא"צ עובר בל"ת ואלו במזכיר שם בחינם מבואר ריש תמורה דליכא אזהרה אלא איסור עשה, את ד' אלקיך תירא, וכן מבואר בלישנא דהרמב"ם סוף הל' שבועות, דבהלכה ט' כתב השומע הזכרת שם מפי חבירו לשוא או שנשבע לפניו בשקר או דבירך ברכה שא"צ שהוא עובר משום נושא שם ד' לשוא הרי זה חייב לנדונו, ואח"כ בהלכה י"א כ' לא שבועת שוא בלבד אסורה אלא אפי' להזכיר שם מהשמות המיוחדים לבטלה אסור, הרי דמברך ברכה שא"צ כייל לה בפשיטות בחדא מחתא עם נשבע לשוא, וא"כ דחמיר שפיר י"ל דאפי' בלשון לעז הכי הוא, דמשמע דחד דינא אית לי' למברך ברכה שא"צ עם נשבע לשוא, מדכייל להו בחדא בבא, כנלענ"ד:

4. ספר מנחת חינוך - מצוה עב - אות ד

[ד] ובהקדים, שעבר על לא תעשה, מ"מ אם שואל לחכם על ההפרשה ממילא הדרא לטבלה ולא עבר, וזה פשוט. א"כ בכהאי גוונא דעבר, מצוה לאתשולי כדי שלא יעבור על עשה ולא תעשה, ונפק"מ אם נתערב אינו בטל מחמת דבר שיש לו מתירין, עיין נדרים נ"ט ע"א, כיון דמצוה לאתשולי, וצריך לעיין שם היטב:

5. שטמ"ק אות א

6. שפת אמת על תמורה דף ד/ב

בגמ' וכל לאו שניתק לעשה לא לקי והרי מימר כו'. ותמוה דכמה משניות איכא דניתק לעשה אין לוקין כמ"ש תוס'. ויש לפרש דהו"א דלא חשיב ניתק לעשה רק בעשה שלא הי' קודם הלאו דהיינו נותר כשנעשה נותר נולד מצות שריפה. וגם בשילוח הקן י"ל דמעיקרא כשנטל הבנים ומניח האם סגי. אבל כשנטל האם נולד מצות שילוח. אע"ג דכתי' שלח היינו כשאינה רוצית לזוז מעל האפרוחים. [או אם כבר נטל האם כדאמר' שלח לבסוף משמע] אבל כל היכי דנטל הבנים ולא האם קיים המצוה כנ"ל. אבל במקדים תרומה לבכורים מצוה דבכורים הי' גם מקודם. ואעפ"כ חשיב ניתק ע"ז מקשה ממימר דבתמורה נמי עיקר הלאו שלא ימיר הקדושה ע"י התמורה. וכשהמיר המצוה שיהי' גם הקדושה ראשונה קיימת. וזה הי' גם קודם לאו דתמורה כנ"ל. [והוי לאו שקדמו עשה לפרש"י במכות (י"ד ע"ב) דלוקין עליו]:

7. רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה א

כל הממיר לוקה על כל בהמה ובהמה שימיר שנאמר לא יחליפנו ולא ימיר אותו ואע"פ שלא עשה מעשה, מפי השמועה למדו שכל מצות לא תעשה שאין בה מעשה אין לוקין עליה חוץ מנשבע וממיר ומקלל את חבירו בשם, שלשה לאוין אלו אי אפשר שיהיה בהן מעשה כלל ולוקין עליהן, ולמה לוקין על התמורה והרי לאו שבה ניתק לעשה שנאמר ואם המיר ימירנו והיה

הוא ותמורתו יהיה קדש, מפני שיש בה עשה ושני לאוין, ועוד שאין לאו שבה שוה לעשה, שהצבור והשותפין אין עושין תמורה אם המירו אף על פי שהן מוזהרין שלא ימירו, נמצאת אומר שהיחיד שהמיר הרי התמורה קדש, ואפילו המיר בשבת לוקה ארבעים, ואחד מן השותפין שהמיר, או מי שהמיר בקרבן מקרבנות הצבור, הואיל ויש לו בהן שותפות הרי זה לוקה ואין התמורה קודש.

8. לחם משנה הלכות תמורה פרק א

לוקה ארבעים וכו'. התוס' ז"ל הקשו בריש תמורה וא"ת אמאי לא תנא שמונים דהא כתיב לא יחליפנו ולא ימיר אותו וי"ל דלא נחית למנין מלקות אלא כלומר דלקי עליה עוד י"ל לעולם דלא לקי אלא ארבעים ותרי לאוי צריכי חד בקרבן שלו וחד בשל חבירו וכגון דאמר כל הרוצה להמיר יביא וימיר ע"כ. ורבינו אית ליה כתירוץא בתרא ולכך כתב לוקה ארבעים לבד ואע"ג דבריש תמורה בסוגיא שהבאתי למעלה אמרו הוה להו תרי לאוי וחד עשה ולא אתי חד עשה ועקר תרי לאוי דמשמע שהם שתי אזהרות בדבר אחד לא הוא אלא הם אזהרות בענינים חלוקים ומ"מ מיקרי שהעשה עוקר אותו כיון שאינו לוקה על שום אחד מהם מחמת העשה ופשוט הוא ובהדיא אמרו בבביתא בגמרא שם בריש תמורה (דף ט') דתרוויהו צריכי וכתירוץ בתרא דתוספות וכדעת רבינו ז"ל ולכן אני תמיה על תירוץ התוספות קמא איך רצו לומר דלקי שמונים דמשמע דהוא נגד הברייתא והגמרא אשר שם:

9. רמב"ם יד החזקה - הלכות פסולי המוקדשין פרק יח

(ט) אסור להותיר מבשר הקדשים לאחר זמן אכילתן שנאמר בקרבן תודה לא תותירו ממנו עד בקר והוא הדין לשאר הקדשים כולם והמותיר אינו לוקה שהרי ניתקו הכתוב לעשה שנאמר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו:

10. כסף משנה הלכות פסולי המוקדשין פרק יח

[ט] אסור להותיר... ויש לתמוה על רבינו מאחר דקי"ל דלאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו אמאי שבק האי טעמא ונקט טעמא אחרנא, וי"ל דלרבנותא נקט לומר דאפילו אם היה לאו שיש בו מעשה לא היו לוקין עליו:

11. הגרי"ז על מסכת תמורה דף ד ע/ב

במה שכתב הרמב"ם בהל' קרבן פסח (פ"י הל"א) טעמא דאין לוקין על לאו דלא תותירו משום דהוי ניתק לעשה דבאש תשרופו, עוד כתב שם (פ"א הל"ז) דהלין את האימורין עובר משום לא ילין חלב חגי ואין לוקין על זה משום דהוי לאו שאיב"מ, וקשה אמאי שינה בטעמא באלו ב' הלאוין והלא ב' הטעמים שייכים בשניהם, ואמר בזה הגר"ח דשונה הלאו דלא ילין מהלאו דלא תותירו, דהלאו דלא תותירו עובר משום דחל על הבשר שם נותר, אבל הלאו דלא ילין דנאמר באימורין הלאו הוא על שאינו מקריב ומלינם ופוסל אותם בלינה ורק דממילא חל שם נותר עליהם אבל אין הלאו דלא ילין ע"ז, וא"כ לגבי לאו זה מצות שריפה האמורה בדין נותר היא מצוה צדדית ול"ש שתנתק את הלאו שאינו מה שחל על האימורין שם נותר רק מה שנפסלין בלינה והעשה הוא מדין נותר, ולכן הוצרך הרמב"ם לומר בלאו דלא ילין טעם אחר דהוי לאו דאיב"מ, רק דזה אכתי אינו מספיק דלמה לא כתב גבי לאו דלא תותירו הטעם דהוי לאו שאין בו מעשה, בדרך אחרת אמר דבאימורין ל"ש הטעם דניתק לעשה משום דמשכחת ליה שילקה באופן דקיימו ולא קיימו כגון דמשלה בהן האור ופקע שם נותר ושוב ליכא מצות שריפה לנתק הלאו, לכן כתב הטעם דאין בו מעשה דכולל יותר, אבל לענין הבשר אין שום נפק"מ ואין הטעם דאין בו מעשה כולל יותר מהטעם דניתק, אך קשה לכאורה דגם בבשר שייך קיימו ולא קיימו היכא דנאבדו:

והא כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני

1. ספר שער המלך - הלכות גירושין - פרק ג הלכה יט

אמנם הדבר הקשה אלי הוא, דכפי דעתו תקשי לרבא ממתניתין דשחיטת חולין [חולין י"ד ע"א], דקתני מתני' השוחט בשבת אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשירה, ובעי לאוקומי בגמ' [ט"ו ע"א] במזיד ור"מ היא, ואמאי, נימא כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, ואין כאן שחיטה והשחיטה פסולה. אחר זמן רב ראיתי למוהרש"ם חלק יו"ד סימן קט"ו שהקשה כן וז"ל, עוד ק"ל דתנן במסכת חולין השוחט וכו', וכתב הר"ן [א' ע"ב] ודוקא בשוגג, או אפילו במזיד ובצינעא וכו', והתוס' כתבו דאפילו בפרהסיא שחיטתו כשירה, שאינו נעשה משומד אלא משחיטה ראשונה ואילך וכו', עד ה"ג אני אומר כיון דאמר רחמנא לא תשחוט בשבת, אם כן לימא דלא מהני השחיטה כלל, והוי נבילה, דשחיטה אין כאן, עכ"ל, ד"י יע"ש. ותו קשה לדעת מוהר"ש יפה, דתקשי ליה מה שהקשה הרב שלטי הגבורים סוף פרק משילין [כ' ע"ב מדפי הרי"ף] וז"ל, מיהו קשה דברי רבא, שכתב כאן פרק מרובה, וכן משמע מדבריו בפרק שואל, דאע"ג דמדאורייתא איסור מקח וממכר באותו מעשה שעשה בשבת, אפילו הכי מהני וכו', ואילו במסכת תמורה ס"ל לרבא דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, עכ"ל, יע"ש, וכיון שכן קשה דהיאך הכריע מוהר"ש יפה דפסק רבינו כאב"י, הא בלא"ה קשה כל הני וכדכתיבנא: אשר על כן נראה לי לחלק ולומר כדי ליישב כל מה שהקשינו, ומינה דהכרע מוהר"ש יפה לא קיימא באפיון, והוא זה, דעד כאן לא קאמר רבא דלא מהני אלא היכא דהמעשה עצמו הוא האיסור, כגון לאו דגזילה, דהוה מקשינו מינה לרבא [ו' ע"א], וכן תמורה דמקשינו מינה לרבא [ה' ע"ב], דהתמורה עצמה היא האיסור, מה שאין כן הכא, דהמעשה עצמו, דהיינו כתיבת הגט או שחיטת הבהמה או מכירה וכל הני, דהמעשה עצמו אינו אסור, ויומא הוא דקא גריב, אז כ"ע מודו דמהני. ומעתה נתיישב הכל, ואין הכרע דרבינו פוסק כאב"י כמ"ש מוהר"ש יפה. אחר זמן ראיתי להרב בני חיי יו"ד סימן של"ד דף ע"ב שהחילק כמ"ש, יע"ש:

עוד ראיתי להרב בעל ש"ך חלק חו"מ סימן ר"ח [ס"ק ב'] שרצה ליישב לקושית הרב בעל שלטי הגבורים, דעד כאן לא אמרינן דלא מהני אלא בגזילה ודכוותיה, דאי אפשר לעשות המעשה אלא בהעברת הלאו, משא"כ הכא גבי שבת, דהא אפשר לעשות בהיתר, דהיינו שימכרנו בחול, משום הכי אמרינן דמהני, ומעתה נתיישב מה שהקשה מוהרש"ם ז"ל, ואין מקום להכרע מוהר"ש יפה: עוד ראיתי להרב מוהרי"ט"ץ סימן ט"ז [ד"ה ונראה לתרץ] שתירץ לקושית הרב בעל שלטי הגבורים, ומינה נתיישב כל מה שהקשינו, וז"ל, ונ"ל לתרץ דהיכא דעבד איסורא, כגון מוכר בשבת או קונה ב"ט, אי חשבינן ליה איסורא ליכא מאן דפליג דמעשיו קיימין, כמ"ש הירושלמי [תוספתא פ"ד ה"ג] והביאו הרי"ף פרק משילין [כ' ע"ב], וטעמא משום דאפילו נימא דלא מהני לא פלטינן ליה מאיסורא, ואיסורא כדקאי קאי, ולא פקע מיניה, ומשום הכי אמרינן דמהני ומעשיו קיימין, אבל מאי דסבר רבא דלא מהני הוי כשהדבר הוא שעשה מיתקן במה דאמרינן ליה דלא מהני, עכ"ל, וכן תירץ מוהרי"ט"ץ ח"א סימן ס"ט, יע"ש....

2. שו"ת רע"א - קמא - סימן קכט

אבל אף דרבותינו בעלי התוס' ז"ל לא שמיע ולא סבירא להו להאי כללא, מ"מ לדעתי הענייה אין להזניחו ואפשר להעמידו בכונת רבינו יצחק אלפסי ז"ל, והוא מ"ש הרי"ף פ' משילין, דאי עבר ואקני בשבת דמהני, והביא ראה מירושלמי דכולן מה שעשה עשוי, ואמאי לא הוכיח דינו ממתני' מפורשת בפ"ק דחולין דהשוחט בשבת שחיטתו כשירה, אע"כ דנראה ליה דבשוחט דהאיסור משום נטילת נשמה, וגם לכשתאמר דלא מהני והוי כנוחר, מ"מ עבר העבירה דהרי נטל הנשמה, ותיקן להוציא מידי אבר מן החי, ולא תוכל לומר בזה דלא מהני התיקון וישאר אבר מן החי, דהרי מתה לפניך, מש"ה ל"ש ביה כלל אי עביד לא מהני:

3. שו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא - יורה דעה סימן ט

אבל באמת אינו כן דבשלמא שוחט בשבת וביורה"כ לא אזהר רחמנא בפירוש לא תשחט בשבת רחמנא אזהר לא תעשה מלאכה וממילא שחיטה בכלל שאר מלאכות בזה אמרינן כיון שהשחיטה יכולה להיות בהיתר אלא שאיהו עבדה באיסור ששחטה בשבת גם לרבא אי עביד מהני

4. ספר שער המלך - הלכות קרבן פסח - פרק א הלכה ה

וראיתי להפ"ח ז"ל בספר מים חיים [נדפס בשס"ם שלנו בסוף המסכת] שכתב אדברי התוספות הללו וז"ל, וליתא, דהא קי"ל כרבא פ"ק דתמורה [ד' ע"ב] דס"ל כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, אלא היינו טעמא משום דקראו זבח, יע"ש, ולדעתי נראה דלק"מ, דהא דאמר רבא כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, דוקא בכל התורה, אבל בקדשים, כיון דקי"ל דבעינן שנה עליו הכתוב לעכב, אפילו רבא מודה, וזה נראה מוכרח מההיא דאמרינן במנחות ואימא לא תאפה חמץ למיקם עליו בלאו ואפסולי לא מיפסל, ומאי קושיא, כיון דקי"ל כרבא דכל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, ולומר דרבינא אליבא דאביי דלית הלכתא כוותיה פריך זה ודאי דוחק, דכל כי האי היה לו לפרש הניחא לרבא אלא לאב"י וכו', ותו דהתם אמרינן אלא מנא לן, כדתניא מצה יכול מצוה ת"ל תהיה הכתוב קבעו חובה, והשתא רבא דס"ל כל מילתא וכו' אי עביד לא מהני תיקשי ליה הברייתא הלזו, דלמה לי קרא דתהיה, אלא ודאי כדכתיבנא, כן נ"ל, ועיין בספר בתי כהונה חלק א' בחלק בית ועד בלשונות הרמב"ם דף ע"ו ע"א, ודוק:

ועיין בחידושי הריטב"א יומא דף נ"ג ע"א ד"ה חד למצוה וחד לעכב שכתב זו"ל, והא דפרכינן לעיל [שם] ותיפו"ל דקא מעייל ביאה ריקנית לכולי עלמא פריך, דכ"ע איכא בקטורת חד עיכובא, לרב אשי מדכתיב וכסה ענן הקטורת, והכי פריך, דמסתייה דליכתוב רחמנא וכסה לעיכובא, ולא היה צריך לכתוב בה מיתה, דכיון דליכא עיכובא הו"ל ביאה ריקנית, ולרבא דאמר כי בענן אזהרה כ"ש דפריך שפיר, דאפילו לא כתיב וכסה, כיון דאיכא אזהרה מכי בענן, ממילא משמע שהוא עכובא וכו', יע"ש, **הנה מתבאר מדבריו דס"ל דעד כאן לא אמרינן שנה עליו הכתוב לעכב אלא במידי דליכא לאו, אבל היכי דאיכא לאו ממילא משמע עיכובא, ולא בעינן שישינה עליו הכתוב לעכב, והוא הפך דעת ריב"א שכתבנו, ובר מן דין יש לתמוה מההיא דמנחות, דפריך ואימא לא תאפה חמץ למיקם עליה בלאו ואפסולי לא מיפסלי, הרי דאע"ג דאיכא אזהרה לא משמע עיכובא, וי"ל, וצ"ע:**

עוד ק"ל טובא מהא דפ"ב דמנחות דף י"ט ע"ב, דפרכינן התם לרב דאמר כל מקום שהחזיר עליו הכתוב במנחות אינו אלא לעכב, מתקיף לה רב הונא, הרי מלח דלא תנא ביה קרא ומעכבא, דתניא ברית מלח וכו', והשתא מאי קושיא, התם שאני, דאיכא אזהרה, כדכתיב ולא תשבית מלח, וכל דאיכא אזהרה ממילא משמע עיכובא ...

5. שו"ת שואל ומשיב מהדורה א חלק ב סימן מב

יום א' בחקותי תרכ"ד ל"א למב"י נתתי לבי לעיין במ"ש **בשעה"מ** פ"א מק"פ =מקרבן פסח= דבקדשים דבעי שינה הכתוב לעכב ועפ"ז חידש דל"ש בקדשים כ"מ דא"ר ל"ת =כל מה דאמר רחמנא לא תעביד= משום דאף דא"ר ל"ת הא בעינן שישינה הכתוב והנה מצד הסברא דבריו נכונים אמנם הביא בשם הריטב"א דכתב ביומא דכ"מ שכתבה התורה לאו ל"צ שישינה הכתוב לעכב והקשה השעה"מ לפ"ז מ"פ במנחות דף נ"ג מתקיף לה רבינא ואימא לא תאפה חמץ למיקם עליו גברא בלאו ואפסולי לא מפסלא ולדברי הריטב"א הא כל דכתיב אזהרה לא בעי שישינה הכתוב וכ"מ דא"ר ל"ת אי עביד ל"מ ע"ש ולפע"ד יש לישב דשם הכי מקשה כיון דהתורה לא אמרה שלא יאכל המנחה חמץ רק באפייה תלה רחמנא אימא דלא הקפידה תורה רק שלכתחלה לא תאפה חמץ ויראה שתהי' נאפית מצה ואם אפה חמץ עבר אבל היא לא מפסלה דאם איתא דמפסלה למה תלה רחמנא באפייה אם תהי' חמץ בלי אפייה לא קפיד רחמנא וא"ל דהתורה הזהירה דמשעת אפייה עובר עליו ומפסלא דז"א דא"כ למה לא כתיב לא תעשה חמץ כדכתיב בפ' ויקרא לא תעשה חמץ ומדתלה באפייה ע"כ דרק אפייה לבד קפיד ולא מפסלא ואף דחז"ל דרשו בדף י"ב לחייב על כל אחת בפ"ע זהו לפי המסקנא דידענו דמצד עכובא מתהי' א"כ מורה לא תאפה לחייב על כל אחת אבל להס"ד י"ל דאתי לאורויי דוקא על אפייה ועשייה קפיד קרא אבל אפסולי לא מפסלא דאל"כ למה לא כתיב לא תעשה לבד דלא מסתבר שיתחייב כל אחד בפ"ע אם לא כתיב עכובא כנלפע"ד וגם יש לומר דלפי מה דדרשי לא תאפה חמץ חלקם דהיינו דגם השיריים אסורין בחמץ וא"כ כיון דהשיריים בודאי אינן נפסלים אפשר דגם הקומץ לא נפסל וזה שמקשה דלמא גברא בלאו ואפסולי לא מפסיל אך כ"ז דחוק והעיקר נראה לפע"ד עפ"מ שהקשה המלמ"ל פ"א מק"פ ה"ג בהא דמשמע מהירושלמי בפסחים פ"ה גבי השוחט על החמץ דלולא דכתיב זבחי והתורה קראה זבחי ה"א דכל דעבר אהורמנא דמלכא פסול הזבח וכאן אמרו דאימא לא תאפה חמץ למיקם עליה בלאו ואפסולי לא מפסיל ע"ש שהניח בקושי ומ"ש השעה"מ בזה כ"כ מ"ש בזה דבקדשים בעי שינה עליו הכתוב לעכב כבר הביא דברי הריטב"א הנ"ל דכל דכתיב לאו לא בעינן לעכב אך נראה דהנה בהא דאמרו במנחות נ"ה אף אני אביא לישתה ועריכתה והקשו בתוס' דאי מיירי בהתרו בו אפילו אפה ואפה נמי ובלא התרו לא מחייב אלא הדא וכתבו דהכא בהתרו בו מיירי ואפ"ה בעי קרא דה"א כל שכבר נפסלה לא לחייבו קמ"ל כיון דליכא פסול רק פסול של חמץ ומחמץ אחר מחמץ חייב ועיין בדף נ"ו דאמרו שם דהכל מודים בחמץ אחר מחמץ שהוא חייב דכתיב לא תעשה וכתוב לא תאפה וע"ש בתוס' ד"ה המחמץ שהקשו כיון דלא חזי לא לגופי' ולא לדמי וכתבו דמחמץ שאני ולא כתבו שום סברא רק משום דקשיא קראי דכתיב לא תעשה חמץ וכתוב לא תאפה וע"כ דחייב במחמץ אחר מחמץ ולפ"ז י"ל דזה סברת הש"ס דלא מפסלא באפה חמץ ושפיר שייך לומר דיעבור על לא תאפה חמץ שכל שלא נפסלה שייך לחייב על עשייה ועל אפייה אבל כל שכבר נפסלה ל"ש לחייב שתיים לולא דגלי קרא וגלי קרא היינו משום דכתיב תהי' לעכובא וע"כ דמפסלא וא"כ ע"כ במחמץ אחר מחמץ חייב ולפ"ז להס"ד שפיר שייך לומר דלא מפסלא דאל"כ הו"ל מחמץ את הפסולה וז"ב ובוה נראה מ"ש בדף נ"ג ואימא לא תאפה חמץ אלא שאור והיינו דלא מסתבר ליה כלל לומר דמעכב החמץ ופסולה דא"כ ל"ש לא תאפה חמץ דהא כבר נפסלה וע"כ דמשכחת לה כגון שבתחלה היו שאור והתורה אמרה לא תעשה חמץ ושאור כשר ושוב אזהרה תורה לא תאפה חמץ שאם נתחמץ אח"כ שפיר פסול ודו"ק ודע דמ"ש בירושלמי המחמץ את הפסולה אית תנויי תני חייב ואית תנויי תני פטור אר"ה מ"ד חייב כשנפסלה מחמת חמוצה מ"ד פטור כשלא נפסלה מחמת חמוצה ופירש המלמ"ל דמחמת חמוצה נפסלה חייב דיש מחמץ אחר מחמץ משא"כ כשלא נפסלה מחמת חמיצה רק מחמת ד"א =דבר אחר= פטור והן הן דברי התוס' שהבאתי בדף נ"ה ד"ה אף אני והתוס' לא הזכירו דברי הירושלמי הנ"ל אך עדיין צ"ע דברי הירושלמי שרצה לדמות גם לענין שוחט הפסח על החמץ דהוה כמו מחמץ אחר מחמץ ולפמ"ש התוס' בדף נ"ו נראה דדוקא אחר מחמץ דגלי קרא ולא בד"א וצ"ע ובשעה"מ הקשה למה לא יתחייב מוציא אחר מוציא מ"ש ממחמץ אחר מחמץ ולפמ"ש הת' ל"ק דשאני התם דגלי קרא דאל"כ לא משכחת שיתחייב על לא תאפה חמץ אחר דכבר כתיב לא תעשה חמץ ודו"ק ומ"ש השעה"מ ממנחות דף י"ט דפריך במלח והא לא תנא בי' קרא ומה קושיא והא אף דלא תנא בי' קרא מ"מ כיון דכתיב אזהרה לא תשבית מלח ברית אלקיך הוה לאו ול"צ לתנויי בי' קרא לפע"ד כיון דכתיב לא תשבית ברית מלח אלקיך מעל מנחתך אבל על הקרבן לא כתיב א"כ על הקרבן לא כתיב אזהרה ושפיר צריך לתנויי בי' קרא ובוה נ"ל דיצא לו לרבינו פ"ה ממעה"ק הי"א דעל קרבנות אינו לוקה אם לא מלח והכ"מ לא הראה מקורו ולפמ"ש מבואר בש"ס שם דהרי אזהרה לא כתיב רק לגבי מנחה אבל לא על הקרבן ולכך אינו לוקה ע"ז ודוק היטב ובוה יש לישב הרבה קושיות של הכ"מ והלח"מ שם ולא נפנית כעת.